

Svensk Vindenergis synpunkter på Energimarknadsinspektionens rapport ”Kortare ledtider för elnätutbyggnad – Utveckla arbetssätt och parallella processer”

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att svara på Energimarknadsinspektionens (Ei) rapport ”Kortare ledtider för elnätutbyggnad”. Svensk Vindenergi är en branschförening för företag som arbetar med vindkraft. Våra medlemsföretag har svarat för merparten av de satsningar som väntas öka vindkraftsproduktionen till cirka 52 TWh år 2025.

Om Sveriges klimatmål om netto-noll utsläpp av växthusgaser 2045 ska nås måste utsläppen minska snabbt. Utsläppsminskningar kan åstadkommas genom kraftfull utbyggnad av elproduktion, elektrifiering av industrin och transporterna, effektivisering samt satsningar på batterier och vätgas.

En myndighetsgemensam uppföljning av hur elektrifieringen fortskrider visar att Sverige måste möta en [fördubblad elanvändning till 2035](#). Industrins omställning går mycket snabbt. SKGS, basindustrins energisamarbete, rapporterar att [Industrins elbehov ökar med 70 TWh till 2030](#). Den tillkommande elproduktionen måste ha en produktionskostnad som är konkurrenskraftig för att möjliggöra investeringar i såväl befintlig industri som i nyetableringar.

Ska vi möta industrins och samhällets behov av ny elproduktion de kommande åren så kommer det krävas en kraftig utbyggnad av både ny elproduktion och elnät. Både EU-kommissionen och IEA har poängterat vikten av elnät samt att tillståndsprocessen måste gå mycket snabbare om vi ska möta klimatutmaningen. Enligt en [rapport](#) från Ellevio så kommer det krävas investeringar mellan 890–945 miljarder kronor i Sveriges elnät, varav 587 miljarder är reinvesteringar fram till år 2045. Rapporten understryker också att merparten av investeringarna kommer behöva göras de kommande 10–12 åren då stora delar av nätet når sin tekniska livslängd samtidigt som nyanslutningar av stora punktlaster och elproduktionsenheter förväntas.

Sammanfattning av Svensk Vindenergis synpunkter på Ei:s rapport:

- Svensk Vindenergi anser att Ei:s förslag om ändring i ledningsrättslagen 17 § kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar bör förtydligas gällande innebörden av ”omedelbart” så att det framgår att det är beslutet om medgivande som ska gälla omedelbart.
- Författningsförslaget om ändring av Ei:s instruktion för ökat kunskapsutbyte och lärande bör innehålla skrivningen som används på s. 9 i rapporten så att det framgår att det är hos myndigheter, företag och hos allmänheten som kunskapen ska höjas.
- Vi stödjer Ei:s förslag 6.3 ”Styrning och finansiering av fortsatt arbete hos berörda myndigheter”
- Vi vill poängtera att varken Miljöprövningsutredningen eller Klimaträttsutredningens förslag har genomförts än och uppmanar regeringen att så snart som möjligt göra så.
- Vi vill framhålla att rapporten inte diskuterar nya skarpare EU-krav gällande tillståndsprocessen för elnät och förnybar elproduktion samt hur en implementering kan påverka utfallet.

Detaljerade synpunkter:

Utbyggnad av elnät är en förutsättning för elektrifieringen och därmed klimatomställningen. Idag går det dock allt för långsamt och Svensk Vindenergis utgångspunkt är därför att processen för utbyggnaden av elnäten måste snabbas upp. Energimarknadsinspektionens rapport innehåller flera goda förslag för en snabbare prövningsprocess. Det är positivt att Ei tydliggör vad olika aktörer kan göra för att bidra och att vissa åtgärder som kan tillämpas direkt. Det är också bra att Ei förtydligar hur vissa bestämmelser tolkas och kommer att tillämpas. För de förslag som Ei har lämnat är konsekvensutredningen dock inte särskilt uttömmande vilket gör det svårt att bedöma hur stora resultat förslagen faktiskt kommer att ge. Svensk Vindenergi ser också att Ei:s förslag riskerar öka myndigheternas administrativa börda och stödjer förslaget om att regeringen prioriterar ökade anslag till och styrning av myndigheterna.

17 § ledningsrättslagen

Gällande Ei:s förslag om ändring i ledningsrättslagens 17 § att ett medgivande som kungörs i Post- och Inrikes Tidningar ska gälla omedelbart anser Svensk Vindenergi att begreppet ”omedelbart” bör förtydligas så att det framgår att det avser beslutet om medgivande.

I rapporten skriver Ei bland annat att det finns vissa osäkerheter gällande tolkningen av begreppet ”erhållits” men kommer ändå fram till att det är sannolikt, men inte självklart, att det ska tolkas i 17 § som att koncessionen ska vunnit laga kraft. Denna tolkning skulle alltså innebära att huvudregeln är att en ledningsförrättning inte får inledas innan nätkoncessionen vunnit laga kraft, men att nätmyndigheten under tiden fram tills dess – det vill säga även om nätkoncessionen överklagats – kan medge att förrättningen får inledas. Svensk vindenergi ser positivt på att Ei skriver att det är denna tolkning som de i fortsättningen kommer att tillämpa för att i större utsträckning möjliggöra parallellställning av koncessionshandläggning med ledningsrättsprocessen.

Genom det nya tredje stycket i paragrafen *Ett medgivande gäller omedelbart* kan Ei därmed medge att vissa delar av förrättningen får inledas – utan att det innebär att ett beslut om ledningsrätt kan meddelas innan nätkoncessionen har vunnit laga kraft. Svensk Vindenergi anser att det inte är helt lätt att uttyda definitionen av omedelbart utifrån detta och att författningstexten avseende 17 § ledningsrättslagen bör förtydligas så att det framgår att det är Ei:s beslut om medgivande som ska gälla omedelbart (det kan jämföras med hur t.ex. 7 kap. 14 § tredje stycket miljöbalken är formulerat):

17 § Om en förrättning avser en ledning för vilken koncession krävs men ännu inte erhållits, får förrättningen inledas, om den som ska bevilja koncessionen medger det.

Ett medgivande får avse en viss del av förrättningen, om förrättningen avser ledningsrätt för en starkströmsledning.

Ett beslut om medgivande ska gälla omedelbart.

Instruktion om kunskapshöjande insatser

Svensk Vindenergi är positiva till ökat kunskapsutbyte och lärande gällande elnätsutbyggnaden och stödjer därför Ei:s förslag gällande att de ska få instruktioner för att fortsätta kunskapsplattformen och ha i uppdrag att höja kunskapsnivån. Vi skulle dock vilja att det tydligt framgår i författningsförslaget vems kunskap det är som ska höjas. Det kan göras genom tillägg av texten som används på s. 9 i rapporten:

7 a § Energimarknadsinspektionen ska genom åtgärder för kunskapsutbyte och vidare lärande skapa förutsättningar för en väl planerad och resurseffektiv elnätsutbyggnad samt höja kunskapen om processen för elnätsutbyggnad och elnätsutbyggnadens roll i samhällsutvecklingen *hos såväl myndigheter och företag som hos allmänheten.*

Styrning och finansiering

Svensk Vindenergi stödjer Ei:s förslag ”Styrning och finansiering av fortsatt arbete hos berörda myndigheter”. Det framgår tydligt av rapporten att mycket tid kan vinnas av ett tidigt förfarande hos både myndigheter och nätägare samt att berörda myndigheter kan samverka i större utsträckning. I Ei:s konsekvensanalys beskrivs däremot att myndigheterna har ett flertal områden de arbetar med och att det måste ske en prioritering från regeringen för att få önskad effekt. Det kommer även behövas ytterligare resurser till de berörda myndigheterna för att möta en ökad andel samverkan.

Behov av ytterligare utredning och genomförande av befintliga förslag

Svensk Vindenergi anser att Ei över lag har tagit fram goda förslag i rapporten men att det inte kommer att räcka för att korta handläggningstiderna i den grad som behövs. Ei:s pekar på att vissa frågor behöver utredas vidare och den processen bör inledas omgående eftersom den kan ta mycket lång om man räknar in både utredningstiden, remisstiden och implementeringen.

Ei skriver även att flera förslag som diskuterades under arbetets gång, men som sedan tagits bort, har behandlats i utredningarna SOU 2022:23 ”Om prövning och omprövning, del av den gröna omställningen” samt SOU 2021:21 ”Rätt för klimatet” och där med kan anses omhändertagna. Tyvärr har regeringen ännu inte lämnat någon proposition för någon av dessa. Svensk Vindenergi är positiva till båda utredningarna och anser därför att regeringen så snart som möjligt ska gå vidare med lagstiftningsprocessen. Svensk Vindenergis remissvar på båda dessa utredningar finns [här](#).

Svensk Vindenergi vill påpeka att de nya EU-reglerna i förnybarhetsdirektivet ska vara genomförda i medlemsstaternas lagstiftning första halvåret 2025. Tyvärr behandlar inte rapporten frågan om EU-lagstiftningen mer än i konsekvensbeskrivningen men den skulle gynnats av en mer utförlig diskussion i och med att lagstiftningen inriktar sig på att just korta ledtider för bland annat elnätsutbyggnad.

Stockholm 2023-10-31

Daniel Badman

Vd Svensk Vindenergi

Erik Almqvist

Ansvarig Marknad Svensk Vindenergi